herpy

PILGIFTFROSKER

## Marbled Poison Frog

# *Epipedobates boulengeri*

*Epipedobates boulengeri* er en liten, dagaktiv pilgiftfrosk på omtrent 17-24 mm med mørkebrun rygg og en hel, lys stripe langs siden. Den lever i lavlandsregnskogen langs Stillehavskysten fra det sørvestlige Colombia til det nordvestligste Ecuador. Arten holdes neppe, og det finnes bare lite kunnskap om stellet.

Familie: Dendrobatidae  Tidligere navn: *Dendrobates boulengeri; Phyllobates boulengeri*

FAKTABOKS

### DYRET

| | |
|---|---|
| Voksenstørrelse | **17-24 mm**<br>snute-kloakk-lengde |
| Levealder | **8-10 år** |
| Aktiv | **Om dagen** |
| Levevis | **Bakkelevende** |
| Biotop | **Regnskog** |
| Hudgift i naturen | **Mild** |
| Hudgift i fangenskap | **Ingen**<br>Oppdrettede dyr. Viltfangede dyr kan beholde giften lenge |
| Vanskelighetsgrad | **Erfaren** |

### STELL

| | |
|---|---|
| Min. terrarium | **40 × 40 × 40 cm**<br>L × B × H for 3 voksne dyr |
| Temperatur, dag | **22-26 °C** |
| Temperatur, natt | **19-22 °C** |
| Luftfuktighet | **80-100 %** |
| Vann | **Vannskål**<br>dybde 1-2 cm |
| UVB | **Valgfritt**<br>Ferguson-sone 1 |
| Kosthold | **Små leddyr (spretthaler, bananfluer)** |
| Holdes | **Parvis eller i gruppe** |

### AVL

| | |
|---|---|
| Formering | **Eggleggende** |
| Utvikling | **Rumpetrollene bæres til vann** |
| Egglegging | **På bakken** |
| Egg per legging | **10-30** |
| Klekking | **9-14 dager** |
| Larvetid | **42-70 dager**<br>fra klekking til metamorfose |
| Larvefôr | **Alger/planter og ferdigfôr** |
| Yngelpleie | **Vokter eggene og bærer rumpetrollene** |

### VERN OG PAPIRER

| | |
|---|---|
| CITES | **Liste II** |
| IUCN | **Livskraftig (LC)** |

## Om arten

*Epipedobates boulengeri* er en svært liten, bakkelevende frosk i slekten *Epipedobates*. Ryggen er mørkebrun, ensfarget eller med mørkere, uregelmessige flekker eller et svart marmorert mønster. Den lyse, skrå stripen langs siden er hel, og buken er blålighvit med mørk marmorering. Den mangler den lyse stripen midt på ryggen som kjennetegner *Epipedobates anthonyi* og *Epipedobates tricolor*, og den har ingen gule flekker i lysken. Presise mål er ikke dokumentert; 17-24 mm er et anslag ut fra de nærmeste slektningene.

Navnet ble gitt av Thomas Barbour i 1909 som erstatning for et eldre navn fra 1905, og typelokaliteten er øya Gorgona utenfor kysten av Colombia. Arten ble lenge oppfattet bredt og omfattet brune *Epipedobates* fra store deler av det vestlige Ecuador og Colombia. En genetisk undersøkelse fra 2024 viste at mange av disse bestandene hører til *Epipedobates espinosai* eller til ennå ubeskrevne arter. I snever forstand er *E. boulengeri* bare kjent fra en smal kyststripe.

Slekten har giftstoffer i huden, som froskene får fra fôret i naturen; oppdrettede dyr er giftfrie. Om *E. boulengeri* har giftstoffer i naturen, er ikke dokumentert. Vask hendene før og etter kontakt.

## Utbredelse og leveområde

*Epipedobates boulengeri* lever på Stillehavskysten fra øya Gorgona og Nariño i det sørvestlige Colombia til provinsen Esmeraldas i det nordvestligste Ecuador, fra havnivå opp til omtrent 150 m. Utbredelsen kan være større, for den sørvestlige delen av Colombia er dårlig undersøkt.

Mange eldre funn lengre inne i landet og høyere opp langs Andes-skråningen, blant annet i Pichincha, Santo Domingo de los Tsáchilas og Valle del Cauca, hører til andre arter. Kartets funn viser derfor et for stort område. IUCN regner arten som ikke truet (LC).

> **Naturlig utbredelse:** Colombia og Ecuador.

### LEVEOMRÅDE

*Epipedobates boulengeri* lever i fuktig regnskog og skogkanter i lavlandet langs kysten. Klimaet er varmt og svært regnfullt, med høy luftfuktighet hele året og ingen egentlig vinter. Slektens arter lever på skogbunnen, i løvlaget og nær små vassdrag, der hannene setter av rumpetrollene. Mikrohabitat, kall og yngelbiologi er ikke dokumentert spesifikt for arten.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon Les mer: Oppdrett av rumpetroll

## Stell

### TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om stellet av *Epipedobates boulengeri*, og arten holdes neppe. Stellet bygger på klimaet i utbredelsesområdet og på de nærstående *Epipedobates anthonyi* og *Epipedobates tricolor*, som er godt kjent i fangenskap. Tallene for terrarium, klima, egg, klekking, larvetid og levealder er lånt fra *E. tricolor*. *Epipedobates espinosai* er en nær slektning fra det vestlige Ecuador med samme krav.

En hann og to hunner skal ha et terrarium på minst 40 × 40 × 40 cm, og en gruppe på 5-10 dyr minst 60 × 60 × 40 cm. Bygg opp bunnen med leca-kuler som drenslag, en vanngjennomtrengelig duk og et løst substrat av jord, mose, kokosfiber og løv. Et tykt lag blader, røtter, kork og tett beplantning med bromelier gir skjul, eggleggingssteder og mange territorier. Ventilasjonen skal holde rutene fri for dugg, og åpningene dekkes med fint nett.

Les mer: Terrarieoppsett og bioaktiv bunn

### TEMPERATUR

Hold 22-26 °C om dagen med litt kjøligere og litt varmere steder i terrariet, og 19-22 °C om natten. Det klarer seg normalt med romtemperatur og belysningen; varmematter er unødvendige. Arten lever i varmt lavland, men slektens frosker tåler varme dårlig, så unngå over 26-27 °C over lengre tid, direkte sol og lokal oppvarming. Det er ingen vinterhvile, men en kjøligere og tørrere periode om vinteren gir dyrene en pause fra ynglingen.

### LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten skal være 80-100 %. Sprøyt flere ganger om dagen eller bruk et regnanlegg, for eksempel tre ganger daglig i 20-60 sekunder, gjerne supplert med en forstøver. Blader og innredning skal være tørre igjen omtrent en time etter sprøyting, og bunnen må ikke bli vannsyk. Bruk regn- eller osmosevann i anleggene. Om vinteren kan det sprøytes kortere og sjeldnere.

### VANN OG VANNKVALITET

En flat vannskål med 1-2 cm vann, for eksempel en lav skål eller et halvt paranøttskall, gir froskene et sted å drikke og bade og er yngleplass når hannen skal sette av rumpetroll. Skålen skal være lett å komme seg opp av. Bruk regnvann, osmosevann eller avklorert springvann, skift vannet ofte, og skrubb skålen med varmt vann uten såpe. Amfibier tar opp vann og stoffer gjennom huden, så såpe, rengjøringsmidler og håndkrem må ikke komme i nærheten.

### LYS OG UVB

Lyset er til plantene: lysstoffrør eller LED-lister i omtrent 12 timer om dagen. De nærstående artene trives uten UVB, så det er valgfritt. Vil man gi det, hold deg til Ferguson-sone 1 med rikelig skygge og tett løv.

Les mer: Lys og UVB

### FÔRING

Froskene får levende, små byttedyr: spretthaler og bananfluer (*Drosophila melanogaster*), og voksne tar i tillegg den større *Drosophila hydei* og nyklekte sirisser. Fôr voksne dyr 2-3 ganger i uken, litt oftere i en regntid med yngel, og bare så mye som de spiser på få minutter. Dryss fôrdyrene med vitamin- og mineralpulver for amfibier, og gi dem godt fôr selv. Egne kulturer av spretthaler og bananfluer sikrer jevn tilgang. Ikke fang fôrdyr i naturen; de kan bære parasitter og sprøytegift.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

### ATFERD OG HÅNDTERING

Slektens arter er dagaktive, bakkelevende og territoriale, og hannene kaller fra faste plasser. Kallet er ikke nærmere beskrevet for *E. boulengeri* i snever forstand. Hold et par, en hann og to hunner eller en større gruppe i et terrarium med mange synsbarrierer og gjemmesteder, og skill dyrene hvis et dyr blir jaget vedvarende. Frosker bør så vidt mulig ikke håndteres, fordi den tynne, fuktige huden tar skade av salt, fett og krem fra hendene. Skal en frosk flyttes, la den løpe inn i en fuktig plastbøtte.

## Avl

### KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hos de nærstående artene er hunnene litt større og bredere enn hannene, og hannene kaller og har en oppsvulmet tredje finger. Hos *Epipedobates tricolor* begynner ynglingen 6-10 måneder etter metamorfosen; alderen ved kjønnsmodning er ikke dokumentert for *E. boulengeri*. Det sikreste er å holde en liten gruppe og se hvem som kaller.

### PARRING

Paringen er ikke dokumentert for *E. boulengeri*. Hos slekten kaller hannene med en myk trilling, mest om morgenen og etter sprøyting. Hannen lokker hunnen bort til et skjult eggleggingssted, og paringen foregår med hodeamplexus. Ynglingen følger regntiden: en kjøligere og litt tørrere periode på omtrent tre måneder om vinteren, etterfulgt av hyppigere sprøyting, gir dyrene en pause og setter deretter i gang ynglingen.

### EGG OG RUMPETROLL

Eggleggingen er ikke dokumentert for *E. boulengeri*. Hos slekten legges eggene i løvlaget eller på blader, og i terrariet gjerne i et halvt kokosskall over en skål eller i bladhjørnet på en bromelia. Hannen vokter eggene og fukter dem med vann fra blæren, og når rumpetrollene klekkes, bærer han dem på ryggen til vann. En eggkull består av 10-30 egg.

Vil man oppdrette rumpetrollene selv, flyttes eggkullen etter noen dager til en liten, lukket beholder ved 22-24 °C med litt regn- eller osmosevann i bunnen, slik at eggene er fuktige, men ikke dekket. Rumpetrollene oppdrettes enkeltvis eller sammen i 1-2 cm mykt, lett surt vann (pH 6-7), senere dypere, og får fiskeflak, spirulina og dafnier hver dag.

### METAMORFOSE

Eggene klekkes etter 9-14 dager, og rumpetrollene bruker 6-10 uker (42-70 dager) på å bli til små frosker, avhengig av temperatur og føde. Når forbena kommer, må det være en myk overgang fra vann til land med stein, kork eller planter, ellers drukner de små froskene.

### OPPDRETT AV UNGER

De nyforvandlede ungene er svært små og flyttes til et lite terrarium med samme klima, fuktig mose, løv og små gjemmesteder. Gi spretthaler og de minste bananfluene daglig, dysset med vitamin- og mineralpulver. Vekst og alder ved flytting er ikke dokumentert for arten.

## Helse og vanlige feil

Sykdommer er ikke dokumentert spesifikt for arten. Det som gjelder for slekten, gjelder trolig også her:

- Chytridsopp (*Batrachochytrium dendrobatidis*), som kan utrydde hele bestander. Hold nye dyr i karantene, få dem testet, og

desinfiser innredningen.

- Fyrstikkben hos unger som utvikler for svake eller ingen forbein. Årsaken er ikke klarlagt; fôret og for mange rumpetroll i samme vann mistenkes.
- Varme over 26-27 °C over lengre tid, som gir sløvhet og manglende appetitt.
- Uttørking ved lav luftfuktighet uten tilgang til vann.

Kontakt en veterinær med kunnskap om amfibier hvis et dyr er sløvt, avmagret eller får sår på huden.

Les mer: Karantene og hygiene

### Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.